

OB 20-LETNICI IZIDA KNJIGE »ČLOVEK PROTI NARAVI«

IMETI BOGASTVO ALI BOGATO ŽIVETI?

MIRAN MIHELIC

»Zato je to delo posvečeno njej, mladini sveta,« končuje svojo knjigo pokojni po vsem svetu znani znanstvenik in borec za ohranitev zdrave narave in duha dr. France Avčin. Začenja pa: »*Mladini, da bi ozdravila človekov bolni svet.*«

Izteka se dvajset let, ko je dr. France Avčin terjal ustanovitev Ekološkega sekretariata, ki bi vsaki nameri za zlorabo okolja lahko rekel dokončni NE! Ta bi napake tudi kaznoval ne glede na to, kateri »bater« jih je povzročil. Lahko si mislimo, da razen Skupnosti za varstvo okolja tega ni nihče jemal resno, kot njegove knjige ne, ki pa so ji ekologi in drugi v onesnaženih ZDA že dajali prav.

Vselej je poudarjal, da je varstvo narave stvar človekove splošne kulture, njegove

KOS

Prof. dr. France Avčin

modrosti in ne le trenutne potrebe, saj mu ta pogosto kaže ali »ukazuje« drugačno, zanj trenutno ugodnejše, donosnejše ukrepanje. Zato je marsikdo bil proglašen za »sovražnika ljudstva«, če se je potegoval, recimo, proti graditvi jezua na Soči...

Naravo je profesor Avčin vselej pisal z veliko začetnico. Poudarjal je potrebo po bolj spoštljivem in varstveniškem odnosu, »saj je zemeljska Narava človekov edini pravi »ekos«, je njegov edini možni dom v Vesolju«.

Uničevanje gozdov in Narave sploh je predstavljal tudi kot žaganje veje, na kateri sedimo, saj brez povezave z zdravo naravo naše civilizacije človek ne more

več graditi naprej; »če se ne bo osvestil pet minut pred dvanaajsto, bo stopil čez rob gnezda življenja... preostalo bo le še, da zgrmi v prepad brez dna.«

Z grozo je ugotavljal, da je ekologija na Vzhodu ob zatrtih protestih v veliko večjih zagatah kot na razvitem Zahodu, kjer imajo kapital za sanacije, drugje pa... In da je na Zahodu to vsaj »plačana« cena za močan tehnološki razvoj in standard. Že lep čas imajo tam zeleni precej vzgojnih in političnih uspehov, zato nekateri poslovneži škodljive tehnologije selijo na nerazviti Vzhod in Jug, kamor že leta spadamo tudi v Jugoslaviji. Zgrešeni sistemi raje s trdo roko postavljajo takšne tovarne, kot da se umaknejo sodobnejšim političnim in družbenim tokovom.

Dr. Avčin je rad poudarjal, da je osnovna naloga človeka današnjega dne in njegova dolžnost do prihodnjih rodov ne glede na politične in gospodarske težave, da ropanje Zemlje nujno konča.

Poudarjal je, da varstvo okolja ni to, kar hočejo razumeti ciniki le kot vprašanje varovanja vodá, gozdov, redkih živalskih vrst, izbranih naravnih lepote ter znamenitosti, ki jih žrtvujejo »napredku«, kar hočejo razumeti antropocentrični nihilisti v svoji pohlepnosti, ki pogojuje megalomanske gradnje v dokazovanje uspešnosti sistemov.

Da je še do nedavnega bil slep tudi razviti Sever, je cvetenje Jadranskega morja dovolj dober dokaz.

Ko je Ekološki program Združenih narodov leta 1975 predlagal celovito raziskavo ekološko hudo ogroženega Sredozemlja, je »Sever« zahteval poleg drugih tudi izločitev raziskav onesnaženosti reke Pad, češ da se je treba »občutljivim« vprašanjem zaenkrat izogniti, se pravi, jih zamolčati. Naj ima enkrat prav Marx, ki bi temu rekel, da bogastvo raste, lastniki pa ostajajo majhni, kajti bogastvo imeti še ne pomeni biti kvaliteta — duhovno bogato živeti.

Zanimiv intervju je s pisateljem objavil Primož Žagar v Naši komuni št. 1 januarja 1971 pod naslovom »Morilci svoje prihodnosti«. Naj navedem le dve vprašanji in odgovora nanji.

— Če je red v naravi to, da uniči vse tisto, kar ji škoduje, potem lahko rečemo, da bo človek zanesljivo poginil; kaj pravi-te?

Čisto možno, če svojega škodljivega ravnanja ne bo ukrotil in se naravi zopet prilagodil...

— Ali narava že deluje, da bi prekinila tak razvoj?

Da, sedanje bolezni se že lahko tolmačijo kot sredstvo narave, da se znebi svojega največjega uničevalca — človeka, ki ga je sama ustvarila in dognala do višine, ko ji v celoti gledano — postaja nevaren. Vse hoče uničiti, saj človek uničuje vse bratske živalske vrste in tudi vso njihovo hrano, s tem pa tudi svojo hrano.

Človek je nastal v pogojih zdrave narave. Če te pogoje in ravnovesje takšno ravnaje izniči, tudi zanj ne bo več pogojev in ne možnosti za njegovo notranje telesno in duševno zdravje. Ne bo več odporen, imun proti mikroorganizmom in virusom v sebi, kot je AIDS, ki so obstajali in še bodo v pogojih, ki jih človek ne prenese.

Bati se je, da je človeštvo nesramno in okrutno že tudi iz podzavestnega obupa in panike ob nezadovoljstvu nad svojim

babiloniskim stolpom, zaradi stopnje degeneracije in »zmage« nad Naravo, kar kot posledica v bistvu vodi k najslabšim rešitvam.

Dr. Avčin si je izbral svoje zadnje počivališče na pokopališču v Trenti, »tam, kjer tišina šepeta«, tam kjer mu bo planinec prinesel vejico v spomin. »Zate vem, da ne pojdeš mimo praznih rok,« nam je rekel zadnjo svojo jesen.

Spominjam se veselega dogodka, ko so mu iz hvaležnosti za njegovo borbenost proti zaježitvi Soče tistega leta nekega jesenskega večera dolgo v noč prepevali v njegovem drugem domu — majhni hišici v Vrsniku kobariški pevci.

Prištevam se med tiste, ki menimo, da bi ta slovenski razumnik, izumitelj in alpinist, mož velikega duhá, moral imeti svoje spominsko obeležje.

DEVETI TEČAJ ZA GORSKE VODNIKE V MANANGU

PERSPEKTIVA: HOTEL POD ŠOLSKO STREHO

BOJAN POLLAK

Jugoslavija je na pobudo in z velikim prizadevanjem Aleša Kunaverja leta 1980 zgradila kot pomoč prijateljskemu in neuvrščnemu Nepalju šolo. V njej naj bi Nepalci na tečajih, ki bi jih vodili gorski vodniki vsega sveta, pridobili osnovna znanja iz alpinizma in gorskega vodništva. Prvi tak tečaj je bil leta 1979 pod vodstvom Aleša Kunaverja, nato pa jih je bilo še osem, tako da je bil letošnji deveti po vrsti. Tuji inštruktorji so samo enkrat sodelovali na teh tečajih, zato pa so Francozi prevzeli in vodijo tako imenovane nadaljevalne tečaje.

Letošnji tečaj so spet izvedli samo jugoslovanski inštruktorji. Osnovne lekcije so izvajali Darja Jenko, Frane Kemperle, Matvez Lenarčič, Milenko Savić, ki je bil zdravnik, in Bojan Pollak, ki je bil vodja tečaja. Darja Jenko je bila prva ženska, ki je predavala na takem tečaju za gorske vodnike, mogoče celo prva na svetu. Na turah in marsikdaj pri praktičnem delu je pomagal tudi pomožni inštruktor Cene Griljc. Za boljše organizacijo, disciplino itd. je skrbel predstavnik NMA Kamal Bhandari, ki je delo odlično opravil.

Za tehnično organizacijo je poskrbela NMA, Nepalska planinska zveza, ki je izvedbo prepustila eni od številnih trekinških agencij, Adventure Nepal Trekking. Tehnični vodja oziroma sirdar je bil Kancha Tamang. V pomoč je imel še dva kuharja, štiri kuhinjske pomočnike in dva šerpi. Vsi so svoje delo opravili zelo dobro.

Tečaja se je udeležilo 31 tečajnikov. Od tega jih je bilo 30 iz Nepala, eden pa je bil iz Brazzilije.

Predstavniki NMA so zelo lepo sprejeli naše inštruktorje že na letališču. Med bivanjem v Katmanduju so se bolj ali manj uspešno trudili reševati probleme. Tudi pozneje je bil odnos zelo prijateljski.

Čeprav je bilo ves čas tečaja zelo slabo vreme — od 26 dni, kolikor je trajal tečaj, je bilo samo tri dni lepo, vse ostale dni je deževalo ali snežilo v gorah —, je tečaj lepo uspel. Tako govorijo tudi rezultati končnega izpita, saj je kar 10 tečajnikov dobilo zlato, 11 srebrno in 9 bronasto značko in samo eden samo potrdilo. Res pa je tudi, da je večina tečajnikov prinesla na tečaj že veliko znanja in izkušenj, saj jih je večina zaposlenih pri agencijah in imajo za seboj že veliko trekingov in tudi odprav. Zato jim bo znanje, pridobljeno na tem tečaju, v njihovem prihodnjem delu resnično lahko veliko koristilo.

Čeprav je bilo kar šest inštruktorjev, jih še vedno ni bilo dovolj. Ni bilo problematično na predavanjih, ko enega predavatelja lahko posluša tudi po več deset ljudi; težava je pri praktičnih vajah, predvsem pa na turah. Če sta samo dva tečajnika na vrvi, ju je še lahko varno voditi; če jih je več, je ta varnost bistveno manjša. Tako gre tudi letos sreči zahvala, da se je tečaj končal brez hujših poškodb.

Naši inštruktorji so pustili v šoli kot darilo NMA pet čelad, poleg tega pa so podarili NMA še pet cepinov. Oboje je prispeval Titan iz Kamnika.

STATISTIČNO POROČILO

Tečaj je potekal takole: Inštruktorji, tečajniki in pomožna osebje so skupaj odšli iz Katmanduja 23. avgusta